

Tweezijdige staaroperatie

Cataractoperaties aan beide ogen op één dag

IZA-doelgroep: Ouderen met een kwetsbare gezondheid (naast andere leeftijdsgroepen)

Wat is de passende zorgpraktijk?

Door vergrijzing stijgt het aantal patiënten met gezichtsstoornissen zoals staar met meer dan 50% tussen 2018 en 2040.* In Nederland wordt 58% van de patiënten met staar binnen 12 maanden aan beide ogen geopereerd. In 2022 waren dit 61.676 patiënten.

Bij patiënten die een staaroperatie aan beide ogen nodig hadden, gebeurde dat nooit direct achter elkaar, alleen bij hoge uitzondering. Uit grootschalig onderzoek blijkt dat dit nu veilig, effectief en betaalbaar kan met *immediate sequential bilateral cataract surgery* (ISBCS).

Bij het volgen van de *ISBCS-voorschriften* zijn tweezijdige staaroperaties op één dag mogelijk, zonder verhoogd risico op complicaties. Bij Maastricht UMC+ en meerdere andere ziekenhuizen kunnen patiënten samen met hun zorgverlener kiezen voor deze tweezijdige operatie.

De richtlijn Cataract uit 2021 bevat een aanbeveling die ruimte biedt om twee ogen op één dag te opereren. Naar verwachting komen de meeste patiënten die nu binnen 12 maanden een staaroperatie aan beide ogen nodig hebben in aanmerking voor ISBCS. Naar verwachting zijn dat ongeveer 50.000 patiënten.

ZonMw verleent subsidie om deze werkwijze op te schalen.

* Bron: RIVM VTV-2018.

Kernelementen

- Inrichten van een nieuw werkproces naast het bestaande om ISBCS veilig uit te voeren.
- Invoeren van *ISBCS general principles for excellence* en andere noodzakelijke aanpassingen in protocollen en systemen.
- Samen beslissen: de arts beoordeelt in overleg met de patiënt of deze operatie passend is.
- Ontwikkelen van eenduidige patiëntenvoorlichting.

Aandachtspunten

- De mogelijkheid om elk oog afzonderlijk te opereren moet blijven bestaan.
- Goede afstemming is nodig over financiële vergoedingen voor ziekenhuis en medisch specialist.
- ISBCS vraagt om specifieke logistieke aanpassingen. Onzorgvuldige implementatie kan leiden tot complicaties bij de patiënt en minder draagvlak bij oogartsen en ziekenhuizen.

Wat levert het op?

Mensgerichtheid

- Minder bezoeken aan het ziekenhuis, minder lang druppelschema, sneller hersteltraject met minder functionele beperking. Dus een kortere herstelperiode met minder lang gebruik van thuiszorg en mantelzorg.
- Nadeel voor de patiënt kan zijn: een langere operatietijd op één moment.

Houdbaarheid

- Meer efficiëntie in het ziekenhuis of de kliniek: minder patiëntwisselingen op OK en in het dagcentrum, kortere wachtlijsten.

Duurzaamheid

- Minder reistijd voor patiënten en thuiszorg.

Prof. dr. Rudy Nuijts
hoogleraar Hoornvlietransplantatie-
en Refractiechirurgie

“De tweezijdige staaroperatie is een goede stap richting een efficiëntere inrichting van de zorg. Hiermee hebben we meer tevreden patiënten die sneller herstellen.”

Meer weten?

passendezorgpraktijken@zinl.nl

Dit is een uitgave van Zorginstituut Nederland, december 2023.

Aangedragen door VGZ.

